

Analüütiline geomeetria

Praktikumi teema: Sirge võrrandid

Tartu Ülikool

Teoreetiline sissejuhatus

Sirge **parameetriline võrrand**

$$\begin{aligned}x &= x_0 + s_1 t, \quad y = y_0 + s_2 t, \quad z = z_0 + s_3 t, \\ \vec{r}(t) &= (x_0 + s_1 t, y_0 + s_2 t, z_0 + s_3 t),\end{aligned}$$

kus x_0, y_0, z_0 on sirge punkti koordinaadid ja $\vec{s} = (s_1, s_2, s_3)$ on sirge sihivektori koordinaadid. Sirge **kanooniline võrrand**

$$\frac{x - x_0}{s_1} = \frac{y - y_0}{s_2} = \frac{z - z_0}{s_3}.$$

Kauguse d punktist P sirgeni, mis läbib punkti A ja sirge sihivektor on $\vec{s}$, arvutame järgmiselt

$$d = \frac{|\vec{s} \times \vec{AP}|}{|\vec{s}|}.$$

1 Koostada sirge kanooniline võrrand, kui sirge läbib kahte punkti

- $A(1, -2, 1), B(3, 1, -1)$;
- $A(3, -1, 0), B(1, 0, -3)$.

1 Koostada sirge kanooniline võrrand, kui sirge läbib kahte punkti

- $A(1, -2, 1), B(3, 1, -1)$;
- $A(3, -1, 0), B(1, 0, -3)$.

2 Koostada sirge parameetriline võrrand, kui sirge läbib punkti $P(1, -1, -3)$ ja ta on paralleelne

- vektoriga $\vec{s} = (2, -3, 4)$;
- sirgega $\frac{x-1}{2} = \frac{x-1}{2} = \frac{y+2}{4} = \frac{z-1}{0}$;
- sirgega $x = 3t - 1, y = -2t + 3, z = 5t + 2$.

- 1 Koostada sirge kanooniline võrrand, kui sirge läbib kahte punkti
  - $A(1, -2, 1), B(3, 1, -1)$;
  - $A(3, -1, 0), B(1, 0, -3)$.
- 2 Koostada sirge parameetriline võrrand, kui sirge läbib punkti $P(1, -1, -3)$ ja ta on paralleelne
  - vektoriga $\vec{s} = (2, -3, 4)$;
  - sirgega $\frac{x-1}{2} = \frac{x-1}{2} = \frac{y+2}{4} = \frac{z-1}{0}$;
  - sirgega $x = 3t - 1, y = -2t + 3, z = 5t + 2$.
- 3 Kolmnurga tipud on $A(3, 6, -7), B(-5, 2, 3), C(4, -7, -2)$. Koostada tipust C küljele AB tõmmatud mediaani parameetriline võrrand.

- Kolmnurga tipud on $A(1, -2, -4)$, $B(3, 1, -3)$, $C(5, 1, -7)$. Koostada tipust B vastasküljele AC tõmmatud kõrguse parameetiline võrrand.
- Leida punkti $P(2, 3, -1)$ kaugus sirgeni
  - ◇ $\vec{r} = (t + 1, t + 2, 4t + 13)$,

- Kolmnurga tipud on $A(1, -2, -4)$, $B(3, 1, -3)$, $C(5, 1, -7)$. Koostada tipust B vastasküljele AC tõmmatud kõrguse parameetiline võrrand.
- Leida punkti $P(2, 3, -1)$ kaugus sirgeni
  - ◇ $\vec{r} = (t + 1, t + 2, 4t + 13)$, **Vastus:** 6

- Kolmnurga tipud on $A(1, -2, -4)$, $B(3, 1, -3)$, $C(5, 1, -7)$. Koostada tipust B vastasküljele AC tõmmatud kõrguse parameetiline võrrand.
- Leida punkti $P(2, 3, -1)$ kaugus sirgeni
  - ◇ $\vec{r} = (t + 1, t + 2, 4t + 13)$, **Vastus:** 6
  - ◇ $\frac{x-5}{3} = \frac{y}{2} = \frac{z+25}{-2}$.

- Kolmnurga tipud on $A(1, -2, -4)$, $B(3, 1, -3)$, $C(5, 1, -7)$. Koostada tipust B vastasküljele AC tõmmatud kõrguse parameetiline võrrand.
- Leida punkti $P(2, 3, -1)$ kaugus sirgeni
  - ◇ $\vec{r} = (t + 1, t + 2, 4t + 13)$, **Vastus:** 6
  - ◇ $\frac{x-5}{3} = \frac{y}{2} = \frac{z+25}{-2}$. **Vastus:** 21.

- Kolmnurga tipud on $A(1, -2, -4)$, $B(3, 1, -3)$, $C(5, 1, -7)$. Koostada tipust B vastasküljele AC tõmmatud kõrguse parameetiline võrrand.
- Leida punkti $P(2, 3, -1)$ kaugus sirgeni
  - ◇ $\vec{r} = (t + 1, t + 2, 4t + 13)$, **Vastus:** 6
  - ◇ $\frac{x-5}{3} = \frac{y}{2} = \frac{z+25}{-2}$. **Vastus:** 21.
- On antud sirgete võrrandid

$$\frac{x+2}{2} = \frac{y}{-3} = \frac{z-1}{4}, \quad \frac{x-3}{m} = \frac{y-1}{4} = \frac{z-7}{2}.$$

Millise m korral sirged lõikuvad?

- Kolmnurga tipud on $A(1, -2, -4)$, $B(3, 1, -3)$, $C(5, 1, -7)$. Koostada tipust B vastasküljele AC tõmmatud kõrguse parameetiline võrrand.
- Leida punkti $P(2, 3, -1)$ kaugus sirgeni
  - ◇ $\vec{r} = (t + 1, t + 2, 4t + 13)$, **Vastus:** 6
  - ◇ $\frac{x-5}{3} = \frac{y}{2} = \frac{z+25}{-2}$. **Vastus:** 21.
- On antud sirgete võrrandid

$$\frac{x+2}{2} = \frac{y}{-3} = \frac{z-1}{4}, \quad \frac{x-3}{m} = \frac{y-1}{4} = \frac{z-7}{2}.$$

Millise m korral sirged lõikuvad? **Vastus:** $m = 3$

- Koostada sirge võrrand, kui sirge läbib punkti $A(-1, 2, -3)$, ta on risti vektoriga $\vec{n} = (6, -2, -3)$ ja lõikab sirget

$$\frac{x - 1}{3} = \frac{y + 1}{2} = \frac{z - 3}{-5}.$$

- Koostada sirge võrrand, kui sirge läbib punkti $A(-1, 2, -3)$, ta on risti vektoriga $\vec{n} = (6, -2, -3)$ ja lõikab sirget

$$\frac{x-1}{3} = \frac{y+1}{2} = \frac{z-3}{-5}.$$

Vastus: $\frac{x+1}{2} = \frac{y-2}{-3} = \frac{z+3}{6}$

- On antud kaks sirget

$$L_1 : \vec{r}(t) = (3t-7, -2t+4, 3t+4), \quad L_2 : \vec{r}(t) = (t+1, 2t-9, -t-12)$$

Leida sirgete L_1, L_2 ühise ristsirge parameetriline võrrand.

- Koostada sirge võrrand, kui sirge läbib punkti $A(-1, 2, -3)$, ta on risti vektoriga $\vec{n} = (6, -2, -3)$ ja lõikab sirget

$$\frac{x-1}{3} = \frac{y+1}{2} = \frac{z-3}{-5}.$$

Vastus: $\frac{x+1}{2} = \frac{y-2}{-3} = \frac{z+3}{6}$

- On antud kaks sirget

$$L_1 : \vec{r}(t) = (3t-7, -2t+4, 3t+4), \quad L_2 : \vec{r}(t) = (t+1, 2t-9, -t-12)$$

Leida sirgete L_1, L_2 ühise ristsirge parameetriline võrrand.

Vastus: $\vec{r} = (2t - 5, -3t + 1, -4t)$.